

Коляденко Світлана,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідуюча кафедри
соціальної педагогіки і педагогічної майстерності,
директор Студентської Соціальної Служби для Молоді
Житомирського державного університету*

СТУДЕНТСЬКА СОЦІАЛЬНА СЛУЖБА ЯК ФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

У травні 1998 року Україна розпочала реалізацію регіональної програми „Ініціативи по роботі на добровільних засадах”, що фінансувалася Фондом Сороса. Головна мета програми – відновлення руху волонтерів у країні, як запоруки громадянського суспільства та незворотності демократичних перетворень. Це у свою чергу дало поштовх для організації Студентських Соціальних Служб для молоді при навчальних закладах III та IV рівня акредитації (далі – CCCM).

Восьмого липня 2003 року було затверджено Положення про Студентську соціальну службу для молоді (далі CCCM) Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка. Цим документом було проголошено мету, завдання, напрямки діяльності спеціалізованої служби.

Мета діяльності CCCM в університеті:

- реалізація державної молодіжної політики;
- надання соціальних послуг та соціальної допомоги студентам, студентським сім'ям;
- розв'язання соціальних проблем та поліпшення становища студентства;
- спрямування діяльності на соціальну адаптацію студентської молоді, здійснення соціальної профілактики, соціального патронажу, соціального обслуговування, соціальної реабілітації студентської молоді;
- розвиток інтелектуальних та творчих здібностей студентської молоді та забезпечення потреб особистості у творчій самореалізації.

Основні завдання CCCM.

1. Реалізація державних молодіжних програм у сфері соціальної роботи зі студентською молоддю.
2. Розробка та реалізація профілактичних і реабілітаційних заходів подолання негативних явищ у студентському середовищі,

гуманізація взаємин учасників навчального процесу, підвищення рівня психологічної культури.

3. Здійснення системи заходів соціальної допомоги та послуг студентам-сиротам, інвалідам, студентським сім'ям, а також тим, що потрапили у кризові ситуації.

4. Розробка науково-методичних та інформаційно-правових матеріалів для забезпечення роботи студентських соціальних служб для молоді.

Напрямки соціальної роботи CCCM.

1. Реалізація в університеті заходів соціального становлення та соціальної підтримки студентської молоді.

2. Запровадження інноваційних технологій, форм і методів соціальної роботи з різними категоріями студентської молоді.

3. Розробка пропозицій з питань удосконалення роботи професорсько-викладацького складу зі студентською молоддю.

4. Співпраця з місцевими центрами соціальних служб для молоді, адміністрацією навчальних закладів, органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями різних форм власності, громадськими організаціями, фізичними особами.

5. Проведення наукових, соціально-психологічних, психолого-педагогічних досліджень соціально-економічного становища, ціннісних орієнтацій, життєвих планів студентів, підготовленості їх до життя в соціумі. Використання результатів досліджень у практиці соціальної роботи.

6. Створення творчих колективів з метою розробки методичних рекомендацій та методичного забезпечення роботи університету з питань соціальної підтримки молоді.

7. Організація науково-практичних конференцій та семінарів, нарад з питань профілактики, допомоги, реабілітації та надання соціальних послуг молоді, студентським сім'ям.

8. Апробація, рецензування, підготовка рекомендацій щодо практичного застосування нових методичних, статистичних, екологічних, інформаційних матеріалів та пропозицій ректорату університету й соціальним службам щодо розв'язання проблем соціальної роботи.

9. Створення інформаційного банку даних основних завдань та напрямків діяльності Студентської соціальної служби для молоді

10. Замовлення та впровадження у життя наукових досліджень у сфері соціальної роботи зі студентською молоддю.

11. Організація роботи волонтерів з числа викладачів та студентів університету.

12. Створення при CCCM мережі клубів для розвитку інтелектуальних та творчих здібностей студентської молоді.

13. Сприяння працевлаштуванню та вторинній зайнятості студентської молоді.

Специфічні дії, що їх виконує CCCM в рамках університету, можна розподіли на внутрішні, тобто обмежені тільки сферою університетського життя, та зовнішні, спрямовані на взаємодію із соціокультурним оточенням. Внутрішньо університетські заходи, у свою чергу розподіляються на суто педагогічні та господарсько-побутові. Перші стосувалися здебільшого:

А) питань укомплектування кадрів управління CCCM;

Б) створення волонтерського загону;

В) апробування нових методик та технологій підготовки волонтерів до роботи на Телефоні Довіри;

Г) залучення волонтерів до суспільно-корисних справ для допомоги соціально-незахищеним верствам населення.

„А”. За положенням про діяльність CCCM координує діяльність CCCM штатний працівник ЦССМ. Керівник CCCM призначається і звільняється з посади ректором університету.

Керівник CCCM:

- здійснює керівництво роботою служби;
- залучає спеціалістів до консультативної роботи в CCCM;
- забезпечує зв'язок між місцевим центром соціальних служб й університетом, готує інформаційні матеріали;
- організовує на базі CCCM семінари, лекції-тренінги, диспути, круглі столи, навчання спеціалістів та волонтерів тощо;
- планує та звітується за роботу CCCM.

Для забезпечення організації науково-методичної роботи та психологічного консультування в CCCM повинні бути посади заступника з науково-методичної роботи та психолога. Крім того, з метою виконання різноманітних видів соціальних послуг до роботи служби залучаються викладачі навчального закладу, що враховується у загальний обсяг навчального навантаження.

„Б”. Протягом вересня місяця 2003 р. були проведені установчі збори на факультетах університету, де керівництво

СССМ презентувало свою організацію. У результаті зустрічей було набрано більше 250 членів волонтерського загону.

На підставі анкети волонтера була створена комп'ютерна база даних волонтерів СССР. У жовтні місяці 2003 року силами волонтерів були заповненні соціальні карти І курсу філологічного, соціально-психологічного, фізико-математичного факультетів.

**Анкета волонтера Студентської соціальної служби для молоді
Житомирського державного університету**

Волонтер – це людина, яка безкоштовно допомагає некомерційним організаціям. У відповідь він отримує нову професію, можливість входження в колектив професіоналів, соціальні зв'язки або позбавляється самотності.

Ваше ім'я, прізвище, по-батькові _____

Дата народження _____

Факультет, курс, група _____

Домашня адреса, телефон _____

Чим захоплюєтесь, ваше хобі _____

Чого чекаєте від членства в СССР _____

Скільки часу ви зможете і готові витратити на цю роботу _____

Який графік роботи для вас підходить (вечір-ранок, вихідні, один раз на тиждень, місяць і т.ін.) _____

Що ви вмієте _____

Яким видом діяльності ви бажаєте займатися (організаторська робота, PR-робота, консультативна, діагностична робота, робота з особливими категоріями людей, робота з дітьми тощо) _____

Якими навичками ви хотіли б оволодіти в результаті роботи (комп'ютерна грамота, робота в Інтернеті, основи науково-дослідної роботи, PR-компаній інше) _____

„В”. На початку жовтня 2003 року у результаті діагностичного відбору серед волонтерів СССР було відібрано 45 студентів для підготовки до роботи на „Телефон Довіри”. Була розроблена довгострокова програма підготовки, яка закінчує свою роботу у квітні місяці 2004 року. (Див. Таблицю 3).

Таблиця 3.

**Робоча програма підготовки студентів до роботи на Телефон
Довіри**

№	Тема	Вид роботи	Кількість годин
1.	Історія телефонного консультування	семінар	2
2.	Особливості телефонного консультування. Етикет телефонного консультування.	семінар	2
3.	Структура телефонного діалогу. Особливості психології телефонного діалогу. Мова телефонного діалогу.	семінар, тренінг	4
4.	Рольові ігри по відпрацюванню ведення телефонного діалогу	тренінг	4
5.	Проблеми суїциду в телефоні довіри	семінар, практичне	4
6.	Телефонна допомога дітям та підліткам, які знаходяться в кризовому стані	тренінг	4
7.	Телефонна допомога особам, які постраждали від насилля	семінар, практичне	4
8.	Телефонна допомога особам з питань здорового способу життя	семінар	2
9.	Проблема сімейного конфлікту	семінар	2
10.	Особливості роботи з агресивними абонентами	практичне	2
11.	Порядок заповнення журналу обліку дзвінків	практичне	2

„Г”. За час існування СССМ:

1. Організована група волонтерів для роботи з ветеранами, які працювали у нашому закладі 20 років і більше .
2. Створено загін „Діди Морози – волонтери”, напрямками діяльності якого є: вулична соціальна робота по привітанню безпритульних дітей; привітання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; поздоровлення дітей та онуків викладачів університету.
3. У кінці 2003/04 навчального року була проведена благодійна акція для малозабезпечених студентів та працівників університету.

Спонсором акції стала студентка першого курсу соціально-психологічного факультету Кулик Наталії.

4. Створенні групи волонтерів для роботи у Житомирському вищому професійному училищі-інтернаті та Житомирському професійному ліцеї текстильних технологій та Дитячому будинку м. Дениши.

5. Завдяки молодіжному Центру праці CCCM студенти Торчук Олександр (III курсу ф/м), Ткачева Тетяна (IU курс ф/м) влаштовані на роботу у Житомирський філії Приватбанку на посаду кредитних експертів у відділ Мікрокредитування.

6. Двічі вже проводився традиційний благодійний марафон „Подаруй дитині радість”

7. Напередодні Нового року волонтерські загони провели святкові ранки у спеціалізованих школах для дітей з вадами слуху, ЗОШ № 16.

8. Кафедра соціальної педагогіки та педагогічної майстерності підписала угоди про співробітництво кафедри та CCCM з 16 соціальними партнерами:

9. 9 березня 2005 року розпочав роботу Телефон Довіри.

10. Викладачі та студенти постійно проводять популяризацію діяльності CCCM через засоби масової інформації та наукові видання.

Отже, можна з впевненістю зазначити, що запропонована нами система може створити професійний рівень волонтерства, який в змозі впливати на формування позитивного іміджу та високого статусу майбутніх спеціалістів соціальної сфери. Моніторинг студентства нашого університету підтвердив небайдужість молоді до того, що відбувається у суспільному житті країни, міста, університету. Це дає підстави говорити про потенційність повернення до кращих традицій українського народу: „Великі справи робити разом” [1].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адріана Огорчак. Добродійство в Галичині. Діяльність громадських організацій. Погляд журналістів. - Київ, 1998, с.50-53.